

Foto: Valentijn te Plate

Zuidwest-Engeland: het dassenparadijs bij uitstek.

Herfstactie 2015

Over enkele dagen ontvangt u post over onze Herfstactie. De extra gift waar we u deze keer om vragen, is bestemd voor een zogenoemde 'sorteergrijper' ten behoeve van onze groenploeg. Deze grijper kan gemonteerd worden op onze kraan en maakt het mogelijk meer klussen op een efficiëntere en veiligere wijze uit te voeren. We hopen dat we, met uw hulp, de Herfstactie tot een succes kunnen maken!

De das: ambassadeur van het landschap?

Nest jonge dassen.

Foto: Valentijn te Plate

In de literatuur (zowel die voor kinderen als die voor volwassenen) worden aan de das allerlei karaktereigenschappen toegedicht. Zo wordt de das veelal afgebeeld als gezellig, lieflijk, nukkig, wijs, belezen en hardwerkend. Dit karakteristieke dier wordt meestal geplaatst in een fraai groen decor, zoals een mooi bos of een idyllisch landschap.

Bekende voorbeelden van verhalen met de das in de hoofdrol zijn de Koning Arthur-legende door Terence White, *The Wind in the Willows* van Kenneth Grahame en *Bruintje Beer en Wim Das* van Mary Tourtel. Sinds de jaren tachtig, toen de dassenpopulatie op haar dieptepunt was, neemt het aantal dassen weer gestaag in aantal toe en keert de

Verder lezen op volgende pagina

VERENIGING NEDERLANDS
CULTUURLANDSCHAP

Foto: Valentijn te Plate

soort terug in landstreken waar hij lange tijd, soms wel zeventig jaar of langer, verdwenen was. Want zo lieflijk als de das in de literatuur en op schilderijen wordt afgebeeld, zo brutaal werd hij in het verleden (en wordt hij soms helaas ook nu nog!) behandeld.

Doordat dassen, naast mensen en termieten, de oudste bouwsels op aarde bewonen en dus meestal thuis zijn, kunnen ze eenvoudig worden opgespoord en gedood. Klemmen, strikken, gif, gas en de kogel: alles werd begin vorige eeuw in de strijd geworpen om de das uit te roeien. Het dier was een vijand van

de jagers omdat het hun jachtwild (het wild dat bejaagd mocht worden omdat het volgens de mens schadelijk was) oppeuzelde. Dus omdat de das schadelijk wild at, werd hij zelf ook als schadelijk beschouwd... Boeren hekelden de das omdat hij hun graan platliep en hun kippen roofde. En na de introductie van maïs in Europa werd hem ook de diefstal van maïs aangerekend. Feit was dat de mens in die tijd het hele landschap naar zijn hand gezet heeft zonder ook maar een moment na te denken over al die landbewoners die toevallig *niet* luisteren naar de naam *homo sapiens*.

Toen zo'n ruim zesduizend jaar geleden de landbouw in Nederland de overhand kreeg over jagen en verzamelen, werd het wonen op vaste plekken de dominante manier van leven. Bij voortdurende werden planten- en dierenrassen uitgeselecteerd en werden wilde dieren en planten die oogst en productie konden schaden, van weides en akkers geweerd. En ook al had ieders god in die tijd alle leven op aarde geschapen en gezien dat het goed was, volgens de boeren was er ongedierte en onkruid. Ondieren en onkruiden waren schadelijk en moesten uitgeroeid en verdelgd worden, god of geen god.

Illustratie: Chris Dunn

Illustratie: Chris Dunn

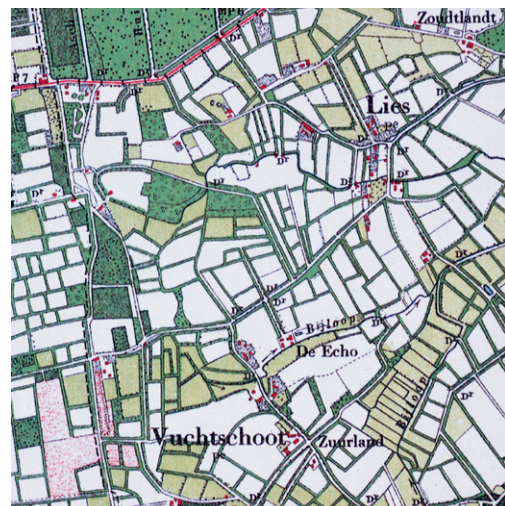

Dassen stonden, net als veel andere dieren en planten, voor de keus: zich aanpassen of verdwijnen. Op termijn verdwenen zo wolven, beren, lynxen en oerossen uit ons land. Maar het overgrote deel van de flora en fauna paste zich langzaam maar zeker aan. Sommige soorten kwamen zelfs speciaal naar ons land, waar ze voorheen niet voorkwamen: denk aan muurhagedissen, huismussen, huis- boeren- en gierzwaluwen, steenmarters en muurplanten, om er maar een paar te noemen.

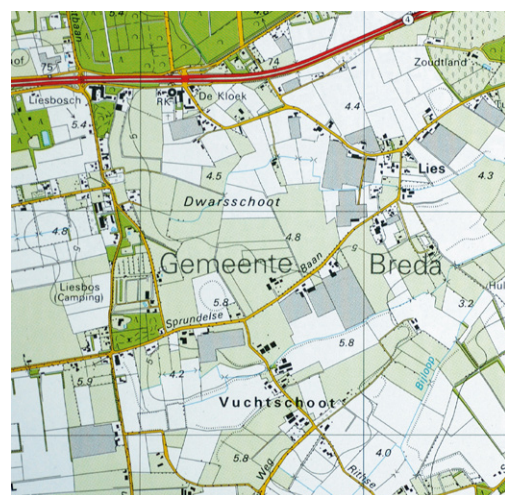
Voordat de landbouw in Noordwest-Europa dominant werd, leefde de das – net als zijn Amerikaanse en Afrikaanse soortgenoten – waarschijnlijk van de versgevangen prooi die ze roofden van grotere predatoren, zoals beren, wolven, jakhalzen en hyena's. Dat zou in ieder geval de vechtlust, de bijtkracht en de onwrikbare kaken van onze das verklaren. Hoe dan ook, in onze streken eet de das tegenwoordig voornamelijk regenwormen. Die hoeft je niet met geweld en met vasthouden de bijtkracht te overmeesteren. Regenwormen hoeft je ook niet in groepen aan te vallen. Dassen zoeken hun voedsel (behalve wanneer ze opgroeiende jongen hebben) dan ook solitair. In hun uppie dus. Toch leven dassen in sociale familieverbanden op hun burcht, die ze van generatie op generatie onderhouden, uitbouwen en (ge-

wild of ongewild) delen met een keur aan andere holbewoners. Die laatste zijn maar wát blij met de graaflustige honkvaste das, die gratis woonruimte ter beschikking stelt (nou ja, gratis; soms wordt er een robbertje om geknokt...). In dassenburchten kun je dus ook vossen, konijnen, boom- en steenmarters, bunzingen, wilde katten en exoten als wasbeerhond en wasbeer aantreffen. En in de buurt van water zelfs wel eens een otter. 2015 is het jaar van de das, uitgeroepen door de Zoogdierverseniging en de stichting Das&Boom.

Met tevredenheid kan worden vastgesteld dat de dassenstand gestaag groeit. Het dier keert terug op plekken waar het zestig tot honderd jaar geleden voor het laatst werd gezien. Natuurlijk is het terugbrengen van de dassenstand tot de dichtheden en verspreiding van weleer niet overal meer mogelijk. Daarin moeten we reëel zijn. Immers, het landschap is op veel plaatsten verarmd: er zijn minder heggen, houtwallen, poelen en oude bongerds. Daardoor zijn er ook minder amfibieën, muizen, grote insecten, fruit, noten, bessen, paddenstoelen, egels, slakken, wespen- en hommelnesten. En wat de regenwormen betreft: in een kaal weiland of akkergebied, zonder hagen en houtwallen en met minder microklimaat (lees: met minder beschutting tegen felle

Bij Etten-Leur, vroeger een van de houtwallen- en elzenhagenrijkste gebieden van Nederland, zijn praktisch alle kavelgrenzen weggehaald.

De das wordt veelal afgebeeld als gezellig, lieflijk, nukkig, wijs, belezen en hardwerkend.

Illustratie: Chris Dunn

DAS & BOOM

Sinds haar oprichting in 1981 zet Das&Boom zich in voor de das en andere bedreigde diersoorten in Nederland. Door planologische bescherming, herintroductie van dassen, het via de rechter afdwingen van het beschermen van leefgebieden en het adviseren van dassenvoorzieningen op plaatsen waar veel dassen sneuvelen, is de dassenstand van 1200 in 1980 gestegen naar ca. 6000 dassen nu.

In het jubileumjaar 2006 heeft *Vereniging Das&Boom* zich als eerste en enige natuurbeschermingsorganisatie opgeheven wegens het behalen van de gestelde doelen. Namelijk optimale bescherming van bedreigde diersoorten en hun leefgebieden, in wetgeving en de praktijk.

Om het bereikte resultaat te bewaken werd wel een kleine *stichting* Das&Boom opgericht. Dat bleek nodig: de bezuinigingen van het kabinet Rutte I noodzaakten Das&Boom haar activiteiten begin 2011 weer over de volle breedte uit te breiden.

Das&Boom startte met de juridische toetsing van het natuurbeleid. En nog steeds heeft Das&Boom de handen vol aan het beschermen van dassen. In Nederland kan de das zonder hulp van mensen niet meer overleven.

- De afdeling **Advies** is een advies-bureau voor overheden, bedrijven, adviesbureau's en particulieren rond alle denkbare interacties tussen mens en das. Daarnaast verricht de stichting onderzoek en beheert ze een actuele database van alle dassenburchten, -slachtoffers en -voorzieningen.

- De afdeling **Opvang** helpt al ruim 30 jaar dassen in nood. Verkeersslachtoffers, verweesde jonge dassen en verzwakte dieren kunnen rekenen op de hulp van Das&Boom. Das&Boom verzorgt de opvang en revalidatie van gewonde dieren en brengt jonge dassen groot. Deze dieren worden daarna op zorgvuldig uitgekozen locaties uitgezet.

Das&Boom maakt deel uit van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap.

Verlag uit het veld: de gehavende landschapshandhaving

In het gouden licht van de ondergaande zon vervoert een boer de laatste pakken stro van zijn land. De gouden halmen steken fel af tegen het almaar donker wordende achterland. De dag loopt op zijn eind in het glooiende dal van de Noor, in het uiterste zuiden van ons land, tegen de Belgische grens. Genietend van dit schitterende tafereel hoor ik in de verte de onmiskenbare roep van een steenuil en ik zink weg in gedachten.

Al zittend op een typisch Limburgs weidehek bedenk ik me dat de roep van dit beestje onlosmakelijk is verbonden met het landschap. Een roep die zich in het verleden verspreidde over vele akkers en velden door ons hele land, en die nu nog maar op een paar plekken in ons land de nacht inluidt. Ongemerkt heb ik ondertussen burens gekregen. Naast me in de immense knoteik zit een klein beestje een beetje vreemd met zijn kop te wiegen; mijn eerste ontmoeting met een steenuiltje is een feit. Nog nooit had ik de eer gehad om er daadwerkelijk één van dichtbij te zien.

Terwijl ik nog nageniet van de heerlijke avond te midden van een van onze mooiste cultuurlandschappen, rijd ik de volgende ochtend door ons Nationaal Landschap Zuid-Limburg en zie ik schitterende vergezichten. Maar naast al die pracht en praal worden ook andere zaken pijnlijk duidelijk. Langs deze weg, besef ik, stonden vorige keer toch prachtige knotbomen in plaats van de iele halfdode stammen die er nu nog staan? En daar verderop op de graft stonden een paar jaar geleden toch nog de sleedoorns in bloei, of vergis ik me nu? Alles wat nu nog rest op deze troosteloze akker is een kale, doodgespoten graft, waar

zon en harde wind) blijven regenwormen vaker dieper in de grond, waardoor ze niet bereikbaar zijn voor de das.

Wie oude landkaarten pakt en het landschap van het begin van de vorige eeuw vergelijkt met dat van nu, vindt slechts weinig gebieden die grotendeels onveranderd zijn gebleven. Maar als in die weinige gebieden de das voorkomt, zijn dat wel de gebieden met de hoogste dichtheden aan dassenburchten en met de hoogste aantallen dassen per burcht. In het Maasheggenreservaat bijvoorbeeld vind je om de 250 meter een burcht. Op zo'n burcht wonen meestal meerdere paren met nesten jongen. Terwijl in overwegend 'kaalgeslagen' landschappen burchten soms meer dan een kilometer van elkaar verwijderd zijn. Ook een nest jongen is lang niet altijd ieder jaar gewoon.

Dat de das zich het meest thuisvoelt bij kleinschaligheid is te verwachten. Ten eerste omdat dit hem meer variatie biedt aan voedsel. En ten tweede omdat bosschages en coulisselandschap extreme weersomstandigheden verzachten.

Het landschap in Zuid-Limburg, dat op plekken nog kleinschalig is, biedt – met zijn smalle hellingbossen, oude holle wegen en grafstenen en relatief veel fruitboomgaarden – eveneens een ideaal vestigingsklimaat voor dassen. Dit oude land herbergt dan ook een hoge dichtheid aan dassen en ook enkele dassenburchten die zonder twijfel tot de oudste van ons land behoren.

Maar verreweg de hoogste dichtheid aan dassen binnen Europa vinden we in Zuidwest-Engeland: het dassenparadijs bij uitstek. Britten noemen dit gebied ook wel 'het meest Engelse Engeland': hagenlandschappen tot aan de einder, met name in Cornwall, Devon, Sommerset, Gloucester en Dorset.

Dat dassen zich (zij het in lagere dichtheden) ook staande kunnen houden in ons volle en met wegen doorsneden ruilverkavelde land, is te danken aan het feit dat de zwakkere dassenpopulaties in de minder dicht door dassen bevolkte gebieden bij voortdurend van jonge aanwas worden voorzien vanuit de laatste rijke landschappen. Verkeer en extreme weersomstandigheden in voorjaar en zomer maken deze in door monocultuur beheerste

landschappen extra kwetsbaar. De dassen moeten hier verder van huis om voldoende voedsel te vinden. Daardoor steken ze meer wegen over. Bovendien hebben ze geen of nauwelijks alternatieve voedselbronnen wanneer de wormen (door droogte, koude of wind) te diep wegduiken in de bodem. Ook verlaten ze hun burcht pas laat in de avond, als het donker is; dit omdat er geen landschapselementen zijn waar ze doorheen kunnen kruipen en ze bij daglicht dus niet ongezien hun voedselgebied kunnen bereiken.

In het heggelijke Engeland verlaten dassen in de zomer al om zeven uur 's avonds hun burcht en komen ze 's ochtends om zeven uur (twaalf uur later dus!) pas weer terug om te gaan slapen. Dassen in Nederland, die veelal in eenzame bosjes met een leeg landschap eromheen wonen, komen vaak pas 's avonds uit hun holen en ze verlaten het bosje niet voor half elf; de volgende ochtend tussen vier en vijf uur keren ze pas weer terug. Ze hebben dus de helft minder tijd om alles in te doen.

Nee, de das is en blijft ambassadeur van het rijke cultuurlandschap in Oost-Nederland!

zelfs geen mosje meer groeit. Deze tegen erosie beschermende graft heeft hiermee zijn functie volledig verloren, en het is enkel een kwestie van tijd eer hij uit zichzelf uitzakt of botweg wordt weggeploegd. De volgende uren en de rest van de dag stapelen de onvolkomenheden zich op; hier een kapotgespoten holle weg, daar een dichtgestorte dassenburcht, verderop de verkoelde restanten van wat ooit een eeuwenoude knotessenrij moet zijn geweest, en ga zo maar door. Zo halverwege de middag, na een tocht door drie van de zuidelijkste gemeenten van Nederland, begin ik me toch ernstig af te vragen hoe het toch kan dat landschapselementen op illegale wijze stelselmatig worden verminkt. De das bijvoorbeeld is en blijft een beschermd dier in Nederland, en burchten verstoren zonder uitdrukkelijke toestemming is simpelweg een overtreding van de wet. Grafstenen zijn zelfs op internationaal niveau beschermd via Europese regelgeving, omdat ze de erosie van onze vruchtbare grond tegengaan. Op papier lijkt het dus allemaal te kloppen en is ons mooie cultuurlandschap keurig beschermd, zodat ook volgende generaties nog kunnen genieten van het mooie cultuurlandschap dat onze voorouders zo zorgvuldig hebben geschapen. Maar de praktijk vertelt ons een ander verhaal.

Ik hang aan de telefoon en luister naar het zichzelf steeds herhalende melodietje terwijl ik wacht op respons van de andere kant. Na enkele minuten neemt de mevrouw de lijn weer op en vertelt: 'Ik kan momenteel niemand vinden die verantwoordelijk is voor de handhaving van de buitenruimte in onze gemeente.' De moed zakt me in de schoenen; dit is nu al de tweede keer dat men me af probeert te wimpelen, nog voordat ik überhaupt iemand van handhaving heb gesproken. Gelukkig weet Google wel raad en kan ik na enig speurwerk het directe nummer van de desbetreffende ambtenaar achterhalen. 'U weet van de desbetreffende vernielde knotbomen en hebt de persoon in kwestie op de herbplantingsplicht gewezen', zeg ik de ambtenaar na. Ik vraag me hardop af hoe je een paar honderd jaar oude knotboom vangt. 'We hebben de desbetreffende persoon helaas niet op heterdaad kunnen betrappen toen hij de graft doodspoot', hoor ik van een andere ambtenaar. 'En als we hem betrappen, moeten we ook nog met meerdere personen zijn en bewijs aan kunnen leveren wanneer we deze persoon echt willen pakken'. Een oplossingsgerichte visie zou meer op zijn plaats zijn, lijkt mij; de graft zelf ligt immers onder de blakende zon te ver-

waaien. Wanneer ik daarna vraag of het niet mogelijk is de beste man op de bestaande herbplantingsplicht te wijzen, verzekert de ambtenaar me dat er alles aan zal worden gedaan om het recht zege te laten vieren. Maar mijn vertrouwen in een goede afloop slinkt met de minuut. Ik denk terug aan het steenuiltje in de oude eik en bedenk me dat gemeenten hier niet zo makkelijk weg mee kunnen komen. Die graft zal moeten worden herbplant, de doodgespoten knotbomen op gemeentelijke grond zullen moeten worden vervangen, en een boer die in het kader van schaalvergroting een ontheffing heeft gekregen om eeuwenoude bomen te rooien in ruil voor nieuwe, zal deze ook daadwerkelijk aanplanten. Ik denk dat het weer tijd wordt om de telefoon te pakken...

Wordt vervolgd.

Jordi van Oort, projectmedewerker

Baby- padden- sparende trottoir- uitsparingen

Foto: Jaap Dirkmaat

Onnadenkend bouwt de mens zijn steden en dorpen uit, legt wegen en bestrating, stoep-randen en rioleringsstelsels aan. Onnadenkend. Onverschillig ten aanzien van het andere leven.

Al jaren op rij lopen vrijwilligers op regenachtige avonden in het voorjaar met zaklampjes langs de weg, op zoek naar padden op die op weg zijn naar hun paarplaats. Emmers vol padden gaan vervolgens, hangend aan een fietsstuur, naar de vijver. Een tocht die anders voor de meeste padden dodelijk zou aflopen. Omlaag komend van de beboste helling (waar de padden wonen als ze niet paren), stuiten de diertjes op de dorpsstraat. En dan...

Kinderen worden van paardrijles gehaald; drie padden dood. Even langsgeweest bij oma aan de andere kant van het dorp: twee dood. Ze zaten al op elkaar; dat waren er dus twee in één klap... De stadsbus met twee passagiers maakt er pap van: goed voor vier dode padden.

Eenmaal de Rijksstraatweg over, stuiten de padden op huizenblokken. Waar volgens het paddenbrein een vrije doorgang zou zijn, staan al jarenlang huizenblokken; die dateren nog van voor de laatste oorlog. Daar moeten de diertjes omheen. Liefst voordat de zon opkomt, en anders moeten ze wegkruipen

onder bladeren. Steeds meer padden komen elkaar in de voortuintjes tegen. Hitsige mannetjes kruipen op de grotere vrouwtjes en laten die het werk doen. Als ze eenmaal – over stoep of straat – om een huizenblok heen zijn, gaat de tocht verder onder geparkeerde auto's door. En tussen of onder rijdende auto's; minder in aantal, maar niet minder dodelijk. Dan een paar huizenblokken uit de jaren zestig, zeventig en tachtig, totdat over een laatste weg eindelijk de vijver wordt bereikt. Die vijver is door de gemeente gedempt; op een klein stukje na, dat door paddenvrienden gered kon worden. Toch trekken veel padden verder, omdat ze de vijver te klein en te druk vinden of omdat ze er door de doolhof van huizen domweg niet bij uitkomen. Zij kruipen verder door een groenstrook en stuiten dan op de rijksweg. Het is daar allang niet meer duidelijk waar ze heen willen. Hun in eeuwen opgebouwde instinct vertelt hun dat hier ergens drassige weilanden met sloten waren, en overall poelen. Maar de truck met oplegger vol zuivel, Optimel, Activia en andere ontbijtyoghurts, onderweg naar de supermarkt, wordt zeker acht padden direct fataal. Drie andere, niet geraakt door de wielen, kunnen niet meer lopen vanwege de luchtdruk van de vrachtwagen met oplegger. Zo liggen ze verlamd klaar voor de truck vol benzine, die het tankstation verderop gaat bevoorraden. Het duurt niet lang of het wegdek glimt van de paddenlijkjes. Hoeveel mensen staan stil bij zo'n slachting? Over heel Europa genomen, gaat het hier om miljoenen, wellicht miljarden padden.

Ja, die vrijwilligers met hun zaklampen en fietsen met emmers aan het stuur. Je kunt denken: als zij zich niet zo zouden inzetten, was het leed allang geleden. De padden zouden allang 'op' zijn en het sterven dus gestopt.

Het werd zomer. Het leed uit het voorjaar vergeten, wachtend op de bus naar de grote stad, valt mijn oog op merels die in opvallende aantallen rondscharrelen langs de stoep tegen de bosrand. Eén merel ligt warmpel al doodgereden op de weg. Dan zie ik waar de vogels het op voorzien hebben: op de duizenden nazaten van de padden die in

het voorjaar door de vrijwilligers met emmers naar de vijver zijn gebracht; padjes die puur op het in hun paddenbrein opgeborgen instinct op weg zijn naar het land van hun voorouders. In een flits schiet de stormbaan die deze onooglijk kleine beestjes al achter de rug moeten hebben door mijn hoofd. En dit keer, zo valt me op, trekken ze dag en nacht. Een extra makkelijke prooi voor de overdag rondrazende wielen. En voor de merels. Die hoeven nu even geen regenwormen: er staan immers paddenbaby's op het menu. En deze keer zijn er geen vrijwilligers die ze van de grond optillen en met de emmer-pendelfiets naar de vijver brengen... Nee, de padjes stuiten op een stoeprand als een Normandisch klif zo hoog! Manmoedig proberen ze op andere plekken in de kieren van het beton grip te krijgen, maar telkens vallen ze weer omlaag. Andere komen, als ze al aan de merels weten te ontkomen, langs de stoeprand bij de regenwaterafvoerputten. In de donkerte van de ingang aarzelen ze, tot een merel ze te pakken heeft of ze dwingt in de diepte van het riool te springen. Daar is het dan wachten op een fikse zomerse bui, die ze in het kolkende water mee zal spoelen, in een wilde donkere reis naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. En je wilt niet weten wat die met kleine paddenbaby's doet.

Ik begin met rapen. Nu niet met de volle hand, maar heel voorzichtig met duim en wijsvinger, als een zachtsluitend pincet. Padje na padje zet ik zo op de stoep. Ik kijk ze na, hoe ze in zes sprongen, tussen de eerste bladeren van het bos verdwijnen. Twee weken duurde de D-day-achtige nutteloze bestorming van de stoeprandkliffen. Ik had gelukkig vakantie en niks anders te doen. Ik had een paar jaar terug heftig moeten protesteren tegen die nieuwe bestrating en babypaddenparende trottoir-uitsparingen moeten eisen.

Natuur in de straat: met onnadenkende mensen is het leed niet te overzien.

Jaap Dirkmaat, directeur

Grondfonds

Tijdens de rondvraag op onze ledenvergadering van 20 juni jongstleden opperde een van u het voorstel een fonds in het leven te roepen voor de aankoop van grond. Grond is hard nodig, willen we nieuwe landschapselementen kunnen aanleggen in het agrarisch cultuurlandschap. De VNC heeft een paar keer met succes percelen grond gekocht, die we slim hebben ingezet als ruilgrond, tegen stroken grond met daarop heggen en singels.

Wat het kopen van grond met financiële steun van onze leden betreft, hebben we een aantal mogelijkheden bekeken. De voordeligste en snelste manier om dit te doen, is naar onze mening de volgende:

- U maakt een bedrag over naar de rekening van de VNC (NL49 INGB 0001 5658 82) met de vermelding 'bestemming grondaankopen'.
- U ontvangt van VNC een 'grondcertificaat'.
- De VNC zorgt voor een bestemmingsfonds binnen haar vermogen, zodanig dat het geld voor niets anders dan grondaankopen gebruikt kan en mag worden.
- De VNC doet op haar website regelmatig verslag van de stand van zaken. Tijdens ledenvergaderingen vormt het onderwerp voortaan een vast, terugkerend punt op de agenda.

Op deze manier is uw bijdrage een schenking die (onder voorwaarden) aftrekbaar is van de inkomstenbelasting. Immers, de VNC is een ANBI (algemeen nut beogende instelling)!

Er komt geen extra administratie aan te pas en er zijn geen extra kosten mee gemoeid. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Egbert Jaap Mooiweer, via (024) 684 22 94 of ejmooiweer@nederlandscultuurlandschap.nl.

Janine Pijl, penningmeester

Algemene Ledenvergadering druk bezocht

Op 20 juni 2015 vond een drukbezochte Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNC plaats. We waren te gast bij de Stichting Doornik Natuurakker te Bemmelen. Stichting Doornik Natuurakkers was in 2012 een van de Gouden Mispelwinnaars. Ze kreeg deze prijs vanwege de moed en de toemeloze energie die ze getoond heeft en waarmee ze de streek een landschappelijk aanzien heeft gegeven waar we weer trots op kunnen zijn.

Na afloop van de ALV was er een excursie georganiseerd. De leden kregen uitleg over de diverse oude graanrassen die worden geteeld op zo'n 22 hectare aan akkers. Deze zijn omzoomd met ruim 8 hectare aan bloemrijke akkerranden en meer dan 7 kilometer aan nieuwe heggen (deels gevlochten). Veel bijzondere akkervogels voelen zich hier inmiddels thuis.

Naamsbekendheid VNC vergroten?

Tijdens de Algemene Ledenvergadering kwam naar voren dat leden uit een aantal regio's geconstateerd hebben dat de naamsbekendheid van de vereniging in hun woonomgeving niet zo groot is. Zij zouden zich graag willen inzetten om hier verandering in te brengen, door bijvoorbeeld de VNC te vertegenwoordigen bij milieu-, natuur- of streekmarkten in een stand, of door voorlichting te geven op bijvoorbeeld scholen.

Graag peilen wij langs deze weg hoe groot het animo onder de leden is om zich voor dit doel in te zetten. Wij komen graag met hen in contact, zodat wij propaganda- en educatief materiaal ter beschikking kunnen stellen en eventueel een voorlichtingsbijeenkomst kunnen organiseren voor deze nieuwe vrijwilligers.

Geïnteresseerd? U kunt zich aanmelden bij Sylvia Haffmans, via 024 684 22 94 of shaffmans@nederlandscultuurlandschap.nl.

Foto: Valentijn te Plate

Hagemester

Sinds het voorjaar verkoopt de VNC haar eigen bier: **Hagemester**. Een meesterlijk bier met een missie. De opbrengst van Hagemester gaat namelijk in de *bierpot*. De inhoud van deze pot wordt gebruikt voor aanleg, herstel en onderhoud van monumentale heggen en het in ere houden van het eeuwenoude heggenvlechtambacht.

Op dit moment zijn de volgende Hagemester-bieren verkrijgbaar:

- **Hagemester Tripel:** een amber kleurig bier van hoge gisting. Volmoutig en lichtzoet van smaak met een kruidig hoparoma.
- **Hagemester Weizen:** een met (hage)vlierbloesem gebrouwen tarwebier. Een troebel blond bier. Volmondig; mild en fris van smaak.

- **Hagemester Saison:** Een ambachtelijk gebrouwen donker tarwebier. Zoet van smaak, en met een volle schuimkraag.

De verkoopprijs is € 3,20. U kunt de bieren verkrijgen in ons Informatiecentrum. Kijk ook eens op www.hagemester.nl

Helpt u mee?

Het Informatiecentrum Nederlands Cultuurlandschap is iedere woensdag en iedere zondag van 10.00 uur tot 17.00 uur geopend.

Op dit moment zijn we dringend op zoek naar nieuwe vrijwilligers, die tijdens de openingstijden als gastheer/gastvrouw bezoekers willen ontvangen en rondleiden. Heb je interesse, neem dan contact op met ons kantoor, hetzij telefonisch (024-684 22 94), hetzij per e-mail: rdiemer@nederlandscaultuurandschap.nl.

Droog en beschermt

De R zit weer in de maand. Herfst en winter, met vaak gure weersomstandigheden, zijn in aantocht. Juist in deze periode heeft onze groenploeg veel projecten om uit te voeren. Dat doet ze in snijdende wind, hagel, sneeuw en regen.

Maar gelukkig: dankzij uw bijdrage voor de kerstactie van vorig jaar (voor onder andere een schaftkeet) kunnen de mannen in ieder geval tijdens de schaft behaaglijk en beschermt zitten. Nogmaals dank voor uw bijdrage!

Wij worden gesteund door

Foto: Jordi van Oort